

PREOTULU ROMANU.

Diariu basericescu, scolasticu si literariu.

Buzele preotului voru pazi sciinti'a si lege voru cercá din gur'a lui. Malachi'a c. II. v. 7.

Cunosciintie din dreptulu canonicu.

Efectele promulgariloru si dispensarea dela ele.

1. Efectulu promulgariloru este cá:

a) implenindu-se dupa form'a si cu recerintiele prescise, déca in decursulu loru si cu un'a dí dupa promulgarea de in urma ¹⁾ nu s'a adusu la cunoscintia nici un'a piedeca de casatoria, cei promulgati potu se se cunune; éra

b) déca cumva pana la cununia se ivesce atare impregiurare, ce casatori'a intentiunata ar' impededá-o ori ar' derimá-o, parochulu numai decátu are se desiste nu numai dela cununia ci si dela ulteriórele promulgari ²⁾ asteptându dispusetiunea dela eppulu.

A sistá continuarea promulgariloru este detoriu preotulu si déca numai unu individu singuru demnu de credintia afirma a esiste ceva piedeca intre cei promulgati; cei ce stáu inainte cu asertiuni false ori din reutate cu scopu de a impededá cununi'a fara cause fundate, se respingu si pedepsescu. ³⁾

¹⁾ Nu e de probatu daten'a introdusa si la noi pre alocuri'a cá cununi'a — afara de cause urgenti — se se intemple in diu'a promulgarei din urma; si déca tosusi se intentiuneza acést'a e de a se cere licentia de casatoria dela protopopulu, cá se se póta templá cununi'a in ace'a-si dí. Acést'a se opresce si prin sínódele apuseniloru. Conf. Szeredy o. c. p. 1105 n. 1° si prin circulariele epp. gr. cat.

²⁾ Cercul. cit. alu epp. gr. cat. si can. 16 b) sin. din 1833. si decret. imp. cit. acolo.

³⁾ C. 3 de cland. despons. §. 2.

c) Efectulu promulgariloru facute duréza numai dela dóue pana la siese luni¹⁾, in care tîmpu de nu s'a inchiatu casatori'a, promulgarile au se se repetiésca din nou. Terminulu de comune se computa dela promulgarea din urma.²⁾

2. Fiendu inse cà promulgarile sunt instituite in poterea dreptului positivu umanu, urméza cà din cause si motive inte-meiate se póte si dispensá dela ele prin autoritatea competente. Acestu dreptu de dispensare in baseric'a orientala compete eppului³⁾, éra in cea apuséna strinsu luându ar' competî pontificelui, incâtu dela legile universali acest'a are de a dá dispensatiune, inse daten'a cá si aci se dispenseze eppulu diecesanu sustà dela inceputu si conciliulu Tridentinu espresu repune dreptulu in competinti'a eppului, cu a carui invoire póte dispensá si vicariulu generale, si in tempu de vacantia vicariulu capitulariu.⁴⁾ Se intielege de sene cà déca sponsii suntu din dóue diecese diverse, dispensarea ar' fi se se céra dela ambii episcopi, si in atari casuri decide daten'a si eventuale convoirea imprumutata intre eppi⁵⁾, ori cà din partea unui episcopu se produce numai atestatu despre statulu liberu alu sponsului si preotulu pre langa acestu atestatu póte cununá si numai cu dispensatiune dela eppulu seu. — Motivele, din cari se ceru dispensatiunile potu fi diverse, de unde urméza cà potu obveni casuri, cându dispensatiunea se fia necesaria — numai dela un'a, seau si de la dóue, ori si de la tóte trele promulgarile. Conciliulu Trid. acestu lucru pentru apuseni l'a concrediutu intieleptiunei eppului, — acést'a se deduce si pentru romani din cerculariulu cit. alu eppului

1) In unele parti dela 6 septemâne pana la unu anu, seau din casu in casu decide eppulu.

2) Conf. si leg. civ. austr. §. 73.

3) Siaguna o. c. §. 91; can. cit. dela Blasiu si cercular. epp. gr. cat.

4) §. 222.

5) In patri'a nóstra se cere dispensatiune dela amendoi eppi (Szeredi o. c. §. 443). In Germani'a dispenseza eppulu in a carui'a diecesa se intempla cununi'a. La noi din obligatiunea cà ambii preoti au se faca promulgarile (cercul. epp. gr. cat.) se deduce cà si dispensatiunea are se se céra dela ambii eppi. — In unele tieri, cà in Austri'a se cere dispensatiune pentru intrelasarea promulgariloru si dela auctoritatea politica.

gr. cat. (p. 5.) Cu toate aceste Benedictu XIV. dà in grigيا episcopiloru se fia cu mare atentiune in darea de dispensatiuni pentru promulgari. ¹⁾ Altucumu dispensatiune se pòte cere nu numai pentru intrelasarea promulgariloru cì obiectulu dispensabile se pòte estinde si in alta direptiune, asia de es. cá cutare promulgare se se faca in diu'a urmátoria nemijlocitu dupa promulgarea precedente, ori se se faca in alta dî — cându nu e serbatória, seau cá cununi'a se se pòta face in diu'a promulgarei din urma. ²⁾ La totu casulu e de a se pune chiaru in cererea de dispensare motivata. ³⁾

Cause de ajunsu si motive pre a caroru base se pòte cere dispensatiune potu fi urmátóriele, si anume:

α) Dispensatiune dela toate trei promulgarile se pòte cere:

α) cându e téma intemeiata cà din reutate s'ar' poté periclitá incheierea casatoriei pana la implenirea promulgariloru prescise;

β) cându spre legitimarea nascutiloru nelegiuiti e se se inchie casatori'a pre patu de mórte; ⁴⁾

¹⁾ Consist. din 17 nov. 1741 „Satis vobis.“ Acésta rigóre o amintesce si decret. gubern. pentru Transilv. din 7 diec. 1784 Nr. 12078.

²⁾ Conf. n. 1) sec. 3. jul. 1780 si april. 1833 conf. n. 1 a acest. §.

³⁾ Incátu pentru tacs'a dispensatiuniloru amentimu cà prin usu pentru scripturistica se dà tacs'a care variéza dupa tieri si tienuturi; la noi se estende dupa numerulu promulgariloru dela 1—3 fl. Promulgarile se solvescu dupa usulu de acum'a cu 1 fl. asemenea si protopopului pentru licenti'a de casatoria 1 fl. Tacs'a dispensatiuniloru s'a fostu opritu sub Josifu I, inse cerculariulu epp. gr. cat. din 1785 cu provocare la decret. din 3 aug. 1784. Nr. 6788 éra si o introduce — ridicula — de 6 cruceri. Norm'a venituriloru parochiali data pentru „neuniti“ in urm'a rescriptului reg. din 23 sept. 1784 tacs'a protopopiloru pentru licenti'a de casatoria o statoresce la 6 cruceri.

⁴⁾ In atarec asud éca procurarea dispensatiunei in tempulu de urgentia e inposibile, nici nu se afla in diecesa cutare protopopu ori preotu iu apropiare, care se aiba facultatea speciale de a dá dispensatiuni pentru atari casuri, e consultu a se adresá la protopopulu concernente, éra déca si acést'a ar' fi cu nepotintia, preotulu pòte asistá la inchierea casatoriei si fara dispensatiune, relatându ordinariului succesivu.

γ) cându nu s'ar' poté evitá cutare scandalu publicu ori ar' supravení tempulu opritu si din amenarea cununiei ar' poté se urmeze dauna mare morala ori materiala, candu de es. spons'a ar' fi ingrecata si ar' fi aprópe de a nasce;¹⁾

δ) cându ar' inchiá casatoria persóne ce au traitu in concubinatu si in opiniunea publicului ar' figurá cá cununate;

ε) déca ar' fi de a se validitá casatori'a in forulu esternu, cându din óre-care piedeca derimatória nu a fostu validu incheiata;

ζ) casatoria de conscientia;²⁾ si in fine

η) când voru se inchie casatoria persóne mai inalte ori domnitória. Ci familiere domnitoriloru de comune se esciméza pela legea promulgariloru.

b) Dela un'a seau dóue promulgari se póte cere dispensatiune, totu din cause si motive de asemenea natura, ci numerulu depende de la gravitatea causeru insemnatarea, momentositatea motiveloru.

3. Intrelasarea promulgariloru in baseric'a gr. orientala se sustiene a face casatori'a dupa unii chiar' nevalida, cá si in baseric'a apuséna neiertata, de unde apriatu apare de câta insemnatare suntu promulgarile si preotulu care asiste la cununi'a nepromulgata, ori fara de a fi procuratu dispensatiune se se pedepsésca³⁾ atátu elu câtu si sponsii, caror'a li se póte si denegá dispensatiunea. Chiar' pe atátu de mare e si obligatiunea credintiosiloru de a descoperi impiedimentele, ce sciu cá potu se esiste intre sponsi, si dela obligatiunea acést'a numai sub anumite impregiurari ale vietii potu se se scutéscá si anume:

1. Cei ce sciu cutare impiedimentu sub secretu se scutescu delá obligatiunea de a-lu descoperi, déca cá preoti 'lu

¹⁾ Conf. §. 314. 7.

²⁾ Conf. §. 314. 6.

³⁾ Can. 16 sín. din 1732 dictéza pedépsa de 24 fl. (Conf. c. 5. din 1700). Asiediamiutele lui Dositeu din 1627 in act. si fr. p. 151 sín. din 1675 c. 5, 6. Decret. gub. din 1784. 7 dec. Nr. 12078 si cercul epp. gr. cat. Pentru Romani'a regulamentulu pentru discipl. ecles. in cap. VII. art. 61 dispune cá: „Preotulu ce va sevrési tain'a cununiei in vr'unu modu nelegiuitu cade sub judecata basericésca.“

sciu din confesiune, ori déca cá medici, advocati si cá mósie 'lu sciu in urm'a diregatoriei, ce o pórtá. Asemenea scutiti suntu si cei ce nu potu face descoperirea fara dauna insemnata, cum ar' fi de es. pierderea vietiei, dauna mare in bunurile si starea materiala si morala.

2. Nu se scutescu inse dela obligatiunea de-a descoperi impiedimentele cei ce sciu impiedimentulu din secretulu comisu seau alu conversatiunei.

3. Sponsii nu potu avé ratiune si causa, nici chiar' infami'a nu-i póte retiené dela descoperire, pentru-cá au de a preferi benele sufletescu propriu.¹⁾

(Va urmá.)

J. Papiu.

Predica la mórtea unui clericu.

„Scimu, cá de se va stricá cas'a nóstra pamentésca a locasiului acestui'a, zidire dela Domnedieu avemu, casa nefacuta de mâna, vecinica in ceriuri. (II. Cor. V. 1.)

S'a stricatu éra-si o casa pamentésca a locasiului nostru; mórtea necrutiatória numai ruin'a ei ni-a lasat'o! — Cautati si ve convingeti cei ce v'ati adunatu la acésta privéla durerósa!.. aci jace acésta casa pamentésca a sufletului, acestu locasiu alu fiintiei nóstre fora frumsétia si marire, fora viétia si taria, — priviti si cunósceti cá „nu mai este putere in mórte,²⁾ — neci „este omu care se aiba putere preste spiritu, cá se oprésca Spiritulu.“³⁾

Mórtea crudela nu a crutiatu neci acést'a flóre a vietiei acum vescedíta, — cì spre marturia cá „nimene este care se traiésca pururea“⁴⁾ o-a rapitu din midiloculu lunei trecátorie, — din valurile sperantiei si ale insielatiuniloru; o-a rapitu din braçiele dela senulu parintiescu, si din serviutilu Domnului.

Unu fiu iubitu si iubitoriu, unu consangénu adeveratu, unu crestinu credintiosu, unu amicu sinceru, o! si ce e mai

1) Ratiu institut. teolog. §. 23. — 2) Eccl. VIII. 8. — 3) t. a. — 4) Eccl. IX. 4.

multu, unu servitoriu alesu in sórtea Domnului, nu mai este între cei vii, — sórtea tuturoru ómeniloru înainte de tempu l'a ajunsu! — unde e frumseti'a faǵiei, unde e marirea si demnitatea trupului cu carea cá si cu o haina s'a fostu acoperitu frumseti'a inimei repausatului in Domnulu! Dorere a vesteditu! s'a nimicitu!¹⁾ Priviti la acesti ochi infránti, la aceste buze mute, la acésta faǵia palida, la acestu trupu rece si fara viétia! cá se cunósceti „cá ce e omulu,²⁾ — se ve convingeti cá „umbra trecatória este viéti'a nóstra,³⁾ cá „tóta marirea omului cá flórea ierbei“ si „nu este întórcere capetului nostru cá s'a sigilatu.“³⁾

S'a sigilatu cu adeveratu cursulu vietiei acestui repausatu iubitu si „nu s'a aflatu lécu in mórtea lui,⁴⁾ cáci „Domnedieulu vietiei si alu mortiei⁴⁾ sfêrsindu tempulu si dilele“ lui l'a chiamatu „in cas'a vécului seu“⁵⁾ cá „se deie séma de deregatori'a s'a.“⁶⁾

Si la vederea acésta dorerósa, óre cine ar' fi in stare se descrie dorerile si suspinurile vóstre, gelnici parinti! — cine ar' poté in destulu talcuí gelea vóstra intristati consangeni, o! cine dícu ar' poté deplinu aliná ori oprí plângerea amara, — lacrimele si tanguirea vóstra ferbinte,⁷⁾ cându trebue se ve despartiti de unic'a vóstra sperantia, de unic'a bucuria si mângaiere sufletésca, — de uniculu spriginu alu vietiei vóstre paméntesci!

Cu adeveratu „amara e amentirea t'a mórte,⁸⁾ cruda esti tu o mórte carea desparti pre parinti, fii si frati, — si fara crutiare desbini pre cei legati cu caldur'a iubirei!⁹⁾

Petrundu eu in inim'a vóstra, si cuprindu marimea doreriloru vóstre, — si impreunându intristarea inimei mele cu a vóstra, óre cum voiu torná balsamu de vindecare pre sufletulu vostru ranitu de dorere? — ce cuvente voiu alege spre alinarea intristarei vóstre amare? Dóra se impreunu numai lacremile mele cu ale vóstre, dóra se ve consolezu numai cu cuventele inimei mele? O nu! cáci de câte-ori a-si dorí a erumpe in cuvente de consolare, si a reamentí

¹⁾ Cfr. S. Jeron. Ep. 9 al. 60 ad. Heliód. n. 13. — ²⁾ Intiel. Sir. XVIII, 7. — ³⁾ Intiel. Solom. II. 5; — Isaia XLI. 8. — ⁴⁾ Int. Sol. XVI. 13. — ⁵⁾ Eccl. XII. 5. — ⁶⁾ Luc. XVI. 2. — ⁷⁾ Intiel. Sir. XXXVIII. 16 seq. — ⁸⁾ Int. Sir. XLI. 1. — ⁹⁾ Cfr. S. Jeron. l. c.

memori'a celui repausatu confrate, — de atâte ori reinnoiescu dorerea vóstra si a mea, de atâtea ori se umplu ochii vostrii de lacrime, si afectele sufletului pentru perderea celui admiritu micsioréza speranti'a revederei vóstre intru reinviare!

Ce voi face dara? Nu voi plânge cu Jacobu si cu Davidu pre cei morti din legea vechia, ci crediendu intru inviarea acelor'a ve dîcu si voue celoru intristati: „Se nu dati intristarei anim'a vóstra, ci se ve mîngaiati cu aducerea aminte de pre urma ale vietiei vóstre, — stergeti lacremile vóstre si ve mîngaiati pentru esirea sufletului¹⁾ celui repausatu, càci si elu „a fostu omu moritoriu asemenea tuturoru din némulu celui de-ântâiu ziditu din pamêntu,²⁾ si precum a fostu intrarea lui in viétia numai un'a, — asia a trebuitu se fia si esirea lui odata,³⁾ — pentru-cà „e rînduitu odata omului se móra.“⁴⁾

Alinati dorerile vóstre si incetati de tânguire amara, se „nu ve intristati cá si cei'alalti ce nu au sperare,⁵⁾ cà acestu teneru „nu a moritu ci dórme,⁶⁾ dórme somnulu vietiei eterne. Pentru-cà desi „tierin'a acést'a éra-si se va întórce in pamêntu, precum a fostu, dar' sufletulu s'a intorsu la Domnedieu celu ce l'a datu pre elu.“⁷⁾

Cu adevératu gelnici Crestini! sufletulu acestui repausatu preaiubitu s'a re'ntorsu la Domnedieu „cà se vieze in veci.“⁸⁾

Lasati dreptu ace'a voi cei intristati la inima, cá se versu balsamu de mangaiere crestinésca in sufletulu vostru, — se stergu lacremile vóstre de tânguire, — se ve intrar-mezu pre toti contr'a poterei si a temerei de apropiarea mortiei cu adevérulu credintiei nóstre de mantuire: cà noi éراسi ne vomu vedé, càci sufletulu nostru e nemoritoriu, avêndu „zidire dela Domnedieu casa vecinica in ceriuri“⁹⁾ si fiindu chiamati spre mostenirea cea nestrictiósá si ne-spurcáta si nevestedita pazita in ceriuri pentru noi.“¹⁰⁾

¹⁾ Intiel. Sir. XXXVIII. 16—24. — ²⁾ Intiel. Sol. VI, 1. —

³⁾ Intiel. Sol. VI, 6 — ⁴⁾ Evr. IX, 27. — ⁵⁾ Solom. IV, 13. —

⁶⁾ Marcu V. 39. — ⁷⁾ Eccles. XII, 7. — ⁸⁾ Cfr. Joanu V, VI. —

⁹⁾ II. Cor. V. — ¹⁰⁾ I. Petru I, 4.

Credinti'a acést'a mângaitória nu numai cá e strînsu legata cu es'istenti'a fiintiei nóstre, adeverulu memoriei sufletului nostru, a vietiei nóstre si dincolo de mormentu, nu numai forméza temeulu si sanctiunea opului rescumperarei nóstre, cì acel'a, Credintiosiloru! este isvorulu ordului moralu, indreptariulu vietuiri nóstre crestinesci, cumpan'a meritului si a vèrtutiloru crestine.

Sciti, jelnici ascultatori! cá Domnedieu creandu pre omu „a luatú tierina din pamêntu si a suflatu in faci'a lui suflare de viétia“ prin ce s'a facutu „omu in sufletu viu!“²⁾ Deci omulu a esitu din mân'a lui Domnedieu, cá fiintia constatatória din trupu facutu din pamentu si sufletu datu de càtra Domnedieu.

Precum bine scimu cu totii trupulu ce-lu portamu e stricatiосу si moritoriu. — Uitati-ve la acestu repausatu in Domnulu si ve convingeti cá „totu trupulu e cá iérb'a, si tóta marirea trupului cá flórea iérbei, uscatus'a iérb'a si flórea ei a cadíutu.“³⁾

Dara nu e asia cu sufletulu nostru! Prin mórte sufletulu se desparte de trupu, — trupulu se întórce in pamentu din care s'a luatú éra sufletulu, cá o suflare de viétia data de catra Domnedieu, o! aest'a nu se întórce, nici se nimicesce in pamêntu, cì se întórce la Domnedieu carele l'a si datu⁴⁾

Cu cuventulu Domnului s'a formatu sufletulu intru noi mai'nainte de ce ar' fi fostu,⁵⁾ s'a formatu dupa chipulu lui Domnedieu si cá atare s'a inzestratu cu prerogative divine, cu simplicitate si cu nemorire. Cum ar' potea fi inse cá acésta potere de viétia se se nimicésca, cá acésta icóna divina a nemorirei se péra si se se sfêrsiésca aci pre pamêntu? Nu, Credintiosiloru! nu! càci pentru Domnedieu suntemu ziditi si neliniscita e inim'a nóstra, pâna cându nu se întórce la Domnedieu.⁶⁾ Nu, sufletulu nostru nu piere, elu viéza si dupa mórte, càci e nemoritoriu.

Spre dovedirea acestui adeveru nestramutatu, a acestei credintie sacre nu voiu se amintescu convingerea, neci se enumeru marturisirile intieptiloru pagâni cá Seneca (Epist.

1) Fac. II, 7. — 2) Isaia XL, 6. Cfr. I.Petru I. 24. — 3) Eccl. XII, 7. — 4) M. Aurelii Cl. Prudentii „Apotheosis v. 788. — 5) S. Aug.

23,) Plato (in Thicidon), Zoroaster si altii carii de dupa legea scrisa in animile lor au marturisitu si au crediutu in nemurirea sufletului. Si pentru-ce se si facu acést'a? Voi sunteti Crestini, cari dejá „cunósceti dreptatea lui Domnedieu“ si „sunteti chiamati cu chiamare sânta“ spre ascultarea credintiei, spre impartasirea lui Christosu“ si „spre sperarea via prin inviarea lui Christosu“¹⁾, — pre voi I. Credintiosi! cá se sciti si se cunósceti cá cui si pentru-ce credeti intru nemorirea vóstra sufletésca, intr'o viétia vecinica si dincolo de morméntu: — ve conducu la isvórele legeri crestinesci, — ve indreptu la incepatoriulu vietiei si credintiei nóstre — Christosu Mantuitoriulu, — ve chiamu la considerarea fiintiei vóstre proprie.

Preafrumosu díce s. Apostolu Paulu cá „Tóte câte s'au scrisu mai inainte, pentru invetiatur'a nóstra s'au scrisu, cá prin rabdare si mângaierea scripturiloru sperare se avemu.“²⁾ Ascultati dreptu ace'a Credintiosiloru mai antâiu marturisirile scripturiloru legeri vechi, despre adevèrulu nemoririi sufletului nostru.

Si ce aflamu in aceste ss. scripturi? Ce? prefigurata, adeverita si comprobata credinti'a nóstra revelata nóue deplinu in legea nóua despre nemorire. — Pentru-cá in aceste ss. scripturi nu numai cá de nenumerate ori se díce, cá: viéti'a nóstra e o „peregrinare“ (nimernicia*), — cá omulu e numai unu „caletoriu“ si „óspetu“ pre acestu paméntu, — si cá cei morti mergu in pace la parintii lor³⁾; cá aceste ss. scripturi marturisescu despre credinti'a remunerarei vecinice pazite la Domnedieu, — marturisescu cá „dreptii in eternu voru fi vii la Domnulu.“ si „resplat'a loru remâne in veci.“⁴⁾

Ve intrebu inse, Jelnici Ascultatori! déca de o parte viéti'a nóstra e numai o caletoria, si noi suntemu nimernici pre acestu paméntu; éra de alta parte, decumv'a insusi Domnedieu promite resplata vecinica, óre carea e tient'a caletoriei nóstre, óre unde e finea caletoriei, deplinirea nimerniciei nóstre? Dóra aci pre paméntu? dara cine e dintre

¹⁾ Rom. I, 32; II. Tim. I, 9; — I. Cor. I, 9; Ebr. III, 14; I, Petru I, 3. — ²⁾ Rom. XV, 4. — *) Espresiunea s. script. — ³⁾ Ps. CXVIII, 15, 19; Fac. XV, 15; XXXV, 29. — ⁴⁾ Intiel. Sol. V, 16; Eccl. XVIII, 22.

moritori care ar' poté se dîca cã a indeplinitu pre acestu pamêntu chiamarea si cursulu caletoriei sale, — cine dîcu, care intre marginele vietiei sale ar' fi aflatu pace, indestulare deplina si statornica? — ori dóra viéti'a nóstra, oste-nelele nóstre pre acestu pamentu se póte asemená cu vecinici'a, cu resplat'a eterna a Domnului? O! bá nu, — nu! tient'a si deplinirea calatoriei nóstre e ceriulu si Domnedieu, — finea nimernicieii nóstre este patri'a cea cerésca viéti'a eterna dincolo de mormentu, unde sufletulu nostru viéza in veci.

Asia câtu mórtea pentru noi nu e esire, cì numai o trecere din cele temporale la cele eterne, din cele trecatórie la nemorire,¹⁾ mórtea este „viétiá din morti.“²⁾ — Suntemu cu adeveratu numai caletori pre acestu pamêntu, inse noi caletorimu la „unu ceriu nou, si pamêntu nou dupa promisiune, intru care locuesce dreptatea.“³⁾

Credinti'a acést'a intru nemorirea sufletului descoperita in ss. scripturi ale legei vechi, prea frumosu se intaresce si prin esemplele dreptiloru din ace'a lege. — Asia spre es. dreptulu Jovu se mîngaie cu sperarea vietiei eterne.⁴⁾ — Tobi'a batjocoritu si urgisitu de ai sei pentru credinti'a si sperarea neclatita in Domnedieu, se increde si se intaresce cu sperarea vietiei promise de catra Domnedieu celoru ce nu se lapeda de elu,⁵⁾ totu asemene fratii Macavei si altii.

Cine póte inse cugetá viétiá eterna fora nemorirea sufletului, fara viéti'a cea dincolo de mormentu? Séu rogu-ve jelnici Credintiosi! de unde ori prin cine au cascigatu acei drepti cunosciinti'a si sentiulu sperarei vietiei eterne, a retribuiri vecinice? A buna séma dela insusi Domnedieu carele a insuflatu in omu sufletulu de viétiá.

Se recugetati inse Credintiosiloru! cã déca in legea vechia carea erá numai „umbr'a bunatatoru celoru venitórie si nu chipulu lucruriloru,⁶⁾ aflamu adumbrita si marturisita credinti'a nemorirei sufletului, — decumv'a acei'a, cari eráu „incuiati sub lege spre credinti'a carea erá se se descopere“⁷⁾

1) S. Cyrilu I. de moral. XXII. — 2) Rom. XII, 15. — 3) II. Petru III, 13. — 4) Jovu XIII, 15. — 5) Tob. II. 18. — 6) Evr. X. 1. — 7) Evr. XI, 16; Gal. III. 23.

au creditu si au marturisu adevèrulu nemorirei sufletului: óre ce vomu díce atunci noi, carii suntemu in legea darului, descoperita prin Isusu Christosu; noi — dícu — carii „prin credintia suntemu indreptati,“¹⁾ — carii „cunóscemu avuti'a marirei tainei cei ascunse din veci“²⁾ si suntemu „mantuiti cu sperare?“³⁾

A buna séma vomu asceptá „cu sperare prin rabadare, darulu lui Domnedieu, adeca viéti'a vecinica prin Isusu Christosu.“⁴⁾

Asia este Credintiosiloru! noi inca asceptamu, credemu si marturisimu cu s. Apostolu Paulu cá déca „faptur'a in-s'asi se va slobodí din robí'a stricatiunei spre slobodieni'a marirei lui Domnedieu“⁵⁾, noi „sperare gatita avemu in ceriuri,“ unde „cu fácia descoperita cá printr'o oglinda marirea Domnului privind, spre acel'asiu chipu ne prefacemu din marire in marire cu Spiritulu Domnului.“⁶⁾

Noi credemu si marturisimu cá „déca se si strica omulu nostru celu din afara“⁷⁾, — dar' sufletulu remâne viu si se reintórce la acel'a „carele senguru are nemorire si vietuiiesce intru lumin'a cea neapropiata“⁸⁾

Dara óre drépta e credinti'a acést'a a nóstra, — óre nu e inzadarnica sperarea nóstra?

Nu ve indoiti, neci ve clatiti in adevèrulu nemorirei vóstre, pentru-cá „Domnedieu e nemintiunosu“ si lui credemu si intru elu speramu. — Acestu Domnedieu inse „mai inainte de anii veciloru ni-a promis viéti'a de veci.“⁹⁾

Dreptu ace'a cá se nu „uitati mângaiarea vóstra,“¹⁰⁾ cautati la incepatoriulu si plinitoriulu credintiei vóstre Christosu,¹¹⁾ si din gur'a Lui se luati aminte invetiatura, si prin trênsulu se ve intariti in adevèrulu nemorirei sufletului vostru. — Si cum ne invétiá Mântuitoriulu? Éta:

Tramitiendu Isusu Christosu pre invetiacei sei, cá se binevestésca apropiarea imperatiei lui Domnedieu, — dupa-celi-a descoperitu sórtea ce-i ascépta: spre mângaiarea animei si spre intarirea credintiei lor, ast'feliu li agraiiesce:

1) Galat. III. 24. — 2) Colos I, 26 seq. — 3) Rom. VIII, 24. — 4) Rom. VI, 23. — 5) Rom. VIII, 20. — 6) II. Cor. III, 18. — 7) II. Cor. IV, 16. — 8) I. Tim. VI, 16; — II. Tim. IV, 18. — 9) Titu I, 2. — 10) Evr. XII 5. — 11) Evr. XII, 3.

„Nu ve temeti de cei ce ucidu trupulu, éra sufletulu nu-lu potu ucide: — cì ve temeti mai vêtosu de celu ce pôte se piérda si sufletulu si trupulu in gehena.“¹⁾

Unde ne trebuesce marturisire mai luminata, invetiatura mai chiara decâtu acést'a, spre dovedirea adevèrului credintiei nóstre intru nemorirea sufletului? Insusi Isusu Christosu întieptiunea si dreptatea vecinica ne asecura cà sufletulu de-si prin pecatu se pôte pierde, dar' nemene nu-lu pôte ucide. Nu, pentru-cà acel'a e nemoritoriu. Séu nu sciti Credintiosiloru cà Christosu, Domnulu nostru a dîsu: „Eu sum invierea si viéti'a, celu ce crede intru mine, de va si morí va fi viu, si celu ce e viu si crede intru mine, nu va morí in veci.“²⁾ Domnedieu 'ti vorbesce Crestine! si tu se te mai indoiesci? Domnedieu promite celoru ce trecu din acésta lume, nemorire si eternitate, si noi dóra se mai hesitamu.³⁾ Departe se fia! cì se cunósceti, Credintiosiloru! cà invierea si viéti'a nóstra Christosu nu numai cà ne promite viétia de veci⁴⁾, cì ne-a si asecuratu despre nemorirea sufletului, — „ne-a asecuratu cà de vomu si morí cu trupulu, — dar' totusi vomu fi vii, — vii cu sufletulu din colo de mormentu in viéti'a eterna, si vomu „remâné in veci cum si Tatalu remâne in veci.“⁵⁾

Acést'a inse numai asia se va poté sperá, decumv'a afara de trupu — care pâna la invierea comuna se întórce in tierina — sufletulu remâne nemoritoriu.

Ce'a-ce a invetiatu Christosu Mântutitoriulu, ace'a au crediutu, au marturisu, si au adevèritu cu cuvêntulu si in viéti'a loru ss. Apostoli, martyri si toti credintiosii.

„Nu avemu ací cetate statória — dîce s. Apostolu Pavelu — cì ce'a-ce va se fia cautamu“⁶⁾ si „necontentitu suspinandu dorimu a ne imbracá in locasiulu nostru celu din ceriuri“⁷⁾, pentru-cà suntemu chiamati „spre sperare viua,“ a „dreptatei“⁸⁾, spre „mostenire nestrictiósá.... pazita in ceriuri pentru noi.“⁹⁾

1) Math. IV, 28. — 2) Joanu XI, 28 seq. — 3) S. Cip. de mortal. VI. — 4) I. Joanu II, 25. — 5) I. Joana II, 24, seq. — 6) Evr. XIII, 14. — 7) II. Cor. V. 2. — 8) Evr. III, 14; Gal. V. 5. — 9) I. Petr. I. 4.

Credinti'a acést'a a nemorii a sustienutu, indreptatu, intaritu si mângaiatu pre S. Apostolu Paulu si pre toti Apostolii, martorii, cuviosii, dreptii si toti santii, cá fara temere se predice evangeli'a mantuiri, se sustiena luptele cu lumea si cu diavolulu, fara cutremuru si indoire se marturisésca pre Christosu, — se rusineze, se invinga tóte ispitele, tóte chinurile, tóte insielatiunile si placerile trecátore ale lunei si numai un'a se scie si se marturisésca pre Christosu celu restignitu, — numai un'a se ofteze, se accepte si spereze remunerarea vietiei vecinice dela dreptulu judecatoriu.

Si dupa tóte aceste cunoscându invetiatur'a Domnului, si marturi'a apostolica — óre ce vomu mai díce J. Credintiosi? Ce alt'a, de cátu impreuna cu Apostolulu gintiloru vomu eschiamá: „Bine cuventatu este Domnedieu.... carele dupa mare indurarea s'a ne-a nascutu pre noi spre sperare viua, spre mostenirea cea nestrictiósá si nespurcata si nestrictata pazita in ceriuri pentru noi“¹⁾

Cu adevratu Domnedieu ne-a nascutu spre sperarea vietiei de veci, cáci ni-a datu sufletu viu nemoritoriu, mantuinu si santiendu-lu cu poterea darului cerescu.

Séu dóra ve mai poteti indoi? La acestu casu ve rogu cercati-ve pre voi insive, meditati preste fiinti'a vóstra, scoboriti-ve in internulu vostru, cá de acolo se invetiati a cunósce cá sentiulu nemorii intru voi petrece, cu voi 'lu portati si in tóte momentele vietiei vóstre 'si aréta esistenti'a si activitatea s'a, — e nedespartitu de fiinti'a vóstra.

Nimene adeca dintre ómeni nu póte negá cá existe cev'a in internulu seu, ce asia dicúndu in modu neaternatoriu de trupu: cugeta, meditéza, sênte, poftesce, lucra, indémna, si mustra, — cu unu cuvêntu dà fiintiei nóstre potere de viétia. Asia spre esemplu: mintea nóstra are nescari facultati cari aci pre pamêntu nu-si potu ajunge gradulu perfectiunei. — Cuprindase adeca cinev'a intru tóta viéti'a s'a cu cáscigare de sciintie, petrunda cu agerimea facultatiloru sale spirituale arcanele si poterile mai ascunse ale naturei: nu va díce totusi cá a ajunsu la deplinirea cercetariloru s'ale, ci póte se va sêmtí inca totu numai la

¹⁾ I. Petr. I, 3. seq.

inceputulu cunoscintieloru s'ale încâtu considerandu resulta-tele osteneleloru s'ale mai iute va dîce cu intieptulu So-crate: „Ce sciu sênguru nu sciu; ce'a ce inse sciu e: că mai nemica nu sciu.“

Nu mai puçinu stà acést'a si făcia de sêmțiurile animei nôstre. Toti sêmțimu intru noi o proprietate a inimei adeca că fara incetare dorimu si oftamu că se fimu fericiti. — Cercamu, ne luptamu si necontenitu ostenimu de-a căș-cigá indestulare. — Cine inse dintre moritori ar' poté spune că pre acestu pamêntu ar' fi ajunsu la fericire deplina, la indestularea dorita, cătu se nu fi mai poftitu o alta sôrte? Incepeti dela colib'a misielului si ve radicati pâna la pala-tele domniloru, si nicairi, dar' nicairi nu veti aflá indestu-lire deplina, nu veti aflá inima de omu carea se fie ince-tatu de a poftí alta sôrte mai buna. — Adune cinev'a tóte avutiele lumei, aredice-se la culmea puterii si a stralucirei, cu unu cuvêntu se aiba totu ce póte intende lumea si sôrtea; elu totusi va avé de poftitu, nu va fi deplinu indestulitu.

Cum e acést'a inse? Noi vedemu că tóte fintiele din lume 'si ajungu tiênt'a destinațiuniloru s'ale, — suntu intr'o stare de indestulire; si in mijloculu acestor'a numai omulu — coron'a creatiunei, care de dupa voi'a divina domnesce preste lucrurile din lume — numai omulu se nu póta fi indestulitu?

Acést'a ar' fi cu nepotintia! Si totusi, I. Credintiosi! unulu fie-care din moritori vá poté marturisi că dieu pre acestu pamêntu nu si-a ajunsu capetulu doririloru s'ale, nu a fostu deplinu fericitu. Dara pentru-ce a pusu Domnedieu intru noi acestu sêmțiu nesatiabilu, alu fericirei, déca acel'a aci pre pamêntu nu se póte saturá? Sciti pentru-ce, pentru-cà Domnedieu zîdindu pre omu pentru sene, — i-a rezervatu un'a lume si unu ceriu nou unde doririle s'ale se fie deplinite, unde sufletulu seu cá prin „o oglinda marirea Domnului privindu“¹⁾ in veci se vietuésca aflandu-si indes-tulare in bunatatile eterne ale Domnului.

Domnedieu a saditu intru noi sêmțiulu suflarei de vie-tia, cá activitatea necontenita si tient'a lucrarei acelu'a ne-inctatu se marturiséscă se dovedésca că acelu sufletu e ne-

¹⁾ II. Cor. III. 18.

moritoriu. „Singuru Domnedieu este celu ce ne-a facutu pre noi spre acést'a“¹⁾ adeca spre nemorire.

Si intrebu de nou cà óre poté-ar' se fia alt'cum? Poté-s'ar' cugetá, cá sufletulu care crede, speréza, iubescé si adoréza pre ziditoriulu seu, cá acel'a se aiba sórtéa trupului? cá atunci singuru Domnedieu ar' voi cá acelu sêmtiu, ace'a fiintia pre carea o-a creatu spre adorarea si iubirea Domnedieirei odata se incete a-lu iubi. — Dar' cum ar' incapé acést'a cu fiinti'a Domnedieésca, cu bunatatea si iubirea-i nemarginita?²⁾ Nu, — sufletulu are o sórte, una destinatiune deosebita de trupu, càci e nemoritoriu, cá dincolo de mormentu se se indeplinésca intru iubirea si adorarea lui Domnedieu. — Poté-s'ar' cugetá, cá doririle sufletului se nu se sature odata, — cá sufletulu, icón'a acést'a marétia a lui Domnedieu, puterea acést'a divina carea nu odata ne redica pre nesciute si póte si fara de voia la tronulu Domnedieirei, cá aci se descopere affectele de admirare si de adorare, semtiemintele de multiamita, de cerere si de supunere ale animei, — dicu — acestu sufletu care la comiterea vreunui pecatu si fara voi'a s'a se cutremura si pre sine se judeca, — care cérca dreptatea, — doresce binele, iubescé vêrtutea, — condémna reulu, si in internulu seu pórtá universulu intregu: o! cum ar' poté dîce acestu sufletu cu dreptulu Jobu putrediunei: „Tu esti tatalu meu“ si vermilorú: „voi sunteti mam'a si sororile mele?“³⁾ Acestu sufletu se fia trecatoriu si moritoriu?!

O nu, Crestiniloru! acést'a nu se póte! Intiepletiunea domnedieésca, carea in veci nu se va sfêrsí⁴⁾ i-a datu frumsetia, — puterea cea eterna si dreptatea cea nemoritória⁵⁾ i-a impartasitu esentia si putere de a se inaltia la cele eterne, i-a datu vointia se lucre, semtiu se iubésca, — se iubésca in infinitu bunatatea si marirea Domnedieésca si in eternu se vietuésca.⁶⁾

Se recuetati incã si ace'a, Credintiosiloru! cá din bunatatea si dreptatea cea nemarginita a lui Domnedieu urméza cá omulu se fia ziditu cu sufletu viu nemoritoriu.

1) II. Cor. V. 5. — 2) Cfr. S. Anselmi Cant. Monolog. c. LXIX.

3) Job. XVII, 14. — 4) Intiel. Sir. XXIV, 10. — 5) Cfr. Int. Sol. I. 15. — 6) Cfr. S. Anselmi Cant. Monol. c. LXIX.

Domnedieu e celu mai dreptu, care nu lasa neresplata nici o fapta fia buna ori rea. Pentru-cà de-si e dreptu cà „multa pace au cei ce iubescu legea Domnului,“¹⁾ — ce e ace'a totusi ce ni se aréta in lume? Ace'a I. Credintiosi, cà nu e destulu cumcà necontenitu avemu se ne luptamu contr'a tentatiuniloru lumei si a trupului, — cu mani'a, ur'a, invidi'a, necurati'a, ambitiunea desiérta si cu tóte poftete neiertate ale sufletului si trupului, câtu abia ai invinsu ori te-ai supusu la un'a, vine cealalta²⁾, nu e destulu dícu atât'a cà totu „suspnamu ingreunati“³⁾ — ei ce e mai multu, aretati-mi unde va apoi remunerare drépta si adevérata in lume? Acést'a fórte raru ori nici cum nu veti aflá-o, — ori nu vedemu pre totu pasiulu cà in cele mai multe casuri dreptatea, nevinovati'a, curati'a si fric'a lui Domnedieu si preste totu vértutea cade jertfa nedreptatiei si fara-de-legiloru, — cà sumeti'a, ur'a, invidi'a sugruma umilinti'a, credinti'a si iubirea crestinésca.

Déca inse tóta remunerarea domnedieésca si-ar' aflá capetulu seu in cele ce vedemu, — o! unde ar' fi atunci dreptatea Domnedieésca? Nu, Credintiosiloru! dreptatea lui Domnedieu remâne in eternu si fiesce-carele va aflá drépta resplatire, — „noi toti ne vomu aretá inaintea judecatei lui Christosu cá se iee fiesce-cine cele ce a facutu in trupu, ori bune ori rele.“⁴⁾

Acést'a inse numai asié se póte cu adevératu implini déca sufletulu nostru e nemoritoriu.

Trezesce-te si te inaltia dara o suflete crestinescu! cugeta cà esti nemoritoriu, si nu te indoí — cà precum tóte suntu create pentru tine asia esti tu creatu pentru Domnedieu „cá singuru Lui se vietuiiesci si pre Elu se-lu iubesci.“⁵⁾

Priviti in giurulu vostru Credintiosiloru si vedeti cà tóte faturile din lume zidite fara voia si intielegere privescu catra pamêntu — si numai tîe o omule ti-a datu Domnedieu frunte deschisa spre a priví catra ceriu, — apoi te convinge cà esti chiamatu la o viétia cerésca, esti destinatu

1) Ps. CXVIII. 165. — 2) S. Cypr. de mortal. IV. — 3) II. Cor. V. 4. — 4) II. Cor. V. 10 Cfr. II. Tess. I. 5 seq. — 5) S. Aug.

că se fi partasiu bunatatoru celoru eterne in viéti'a cea vecinica. ¹⁾)

Fiti dara tari in credintia, că toti suntemu creati, toti suntemu chiamati spre sperarea vietiei de veci. ²⁾) Acésta „sperare din credinti'a nemorii vóstre, ve este mângaiare in necasuri si in insielatiunile lumei, — ea intende intarire contr'a pericleloru tentatiuniloru, — dà incedere si rabdare, indemnu si intarire intru activitatea vietiei morale.“ — Nu ve indoiti intru credinti'a vóstra, Credintiosiloru! ci cu minte intréga, credintia tare si vêrtute firma se sperati intru viéti'a vóstra din colo de mormentu, sciendu cu S. Apostolu că: „Acum'a vedemu că prin oglinda in gâcitura, éra atunci fația catra fația, — acumu cunóscemu numai de-o parte, éra atunci vomu cunósce, precum si cuoscuti suntemu;“ ³⁾) precum si ace'a că „celu ce v'a chiamatu la sperarea vietiei vecinice, acel'a ne va si face.“ ⁴⁾)

Scimu cu totii că ne-am nascutu moritori ⁵⁾), si că óspeti si caletori suntemu, deci se nu ne tememu, de judecat'a mortiei ⁶⁾), ci se imbrașosiamu diu'a capetului nostru cu bucuria ⁷⁾) recugetându că mórtea nu este nimicirea ci trecerea la nemorire, — ace'a este: „premiulu vietiei, bucuri'a mântuirei eterne, securitate perpetua, câscigarea raiului,“ inceputulu vietiei eterne, patri'a cea adevărata a chiamarei si a scopului fiintiei nóstre. ⁸⁾)

Si acestea avêndu-le inaintea ochiloru ve rogu Crestiniloru! că se ve scoboriti in anim'a vóstra si inainte de mórte „se faceti dreptate, inainte de judecata se ve isp titi pre voi“ că in diu'a cercetarei se aflatu indurare ⁹⁾)

Pâna cându „e diua si nu ve acopere intunereculu noptiei, se faceti voi'a lui Domnedieu, că se aveti viéti'a de veci acolo unde anim'a omului nu s'a suitu.“ ¹⁰⁾) Priveghiatu si ve rogati că nu sciti ór'a nici diu'a cându va cere Domnedieu séma de sufletele vóstre. ¹¹⁾)

1) Cfr. s. Greg. Naz. — 2) I. Tim. VI, 12. — 3) I. Cor. XIII, 12. — 4) Cfr. I. Tess. V, 24. — 5) Cfr. Telamou la s. Jeron. ep 9. al. 60 ad Heliod 5. — 6) Intiel. Sir. XXXI, 5. — 7) Cfr. s. Cypr. de mortal. XXVI. — 8) S. Cypr. l. c. II. — 9) Intiel. Sir. XIV, 22; XVIII, 20. — 10) I. Cor. II, 9. — 11) Math. XXIV, 42. I. Thes. IV.

Priviti la acestu trupu rece alu iubitului nostru adormitu si ve aduceti aminte „că mórtea nu întârdia“, că „asia va fi si capetulu nostru, mie ieri tîe póte adi.¹⁾ Cautati la acésta fația palida, la acésta tierina a putrediunei si se socotiti că din pamêntu esti tu omule, dar' si din sufletu si apoi recunoscîndu demnitatea t'a se „iubesci sufletulu teu cá se fí placutu Domnului.“²⁾

Trupulu acestui scumpu adormitu acusi se va redá pamentului din care s'a luat, — acusi se va ascunde in intunereculu mormentului, cá putrediendu se resara la o nóua viétia, dar' sufletulu lui e deja la Domnedieu care i-l'a datu.

Lasati inse o lasati! voi cei ce a-ti pierdutu pre iubitulu vostru fiu, consângénu, amicu si confrate, cá mai'nainte de ce s'ar' despartí de voi, sufletulu lui inca odata se se reintórca in midiloculu vostru, — lasati cá prin cuvêntulu meu se iee remasu bunu pâna la a dóu'a întêlnire.*)

Dreptu ace'a mai antâiu se întórce catra iubittii sei parinti si ast'felu li díce:

Preaiubittii mei parinti! „M'ati crescutu in invetiatura si in cercarea Domnului“³⁾, — v'ati ostenitu si a-ti sacrificatu poterile vietiei vóstre pentru mine, — perii capului vostru suntu incaruntiti, si voi póte a-ti speratu că me veti preveni in mórte si eu ve voiu urmá in patri'a cerésca, — dara éta Domnedieu a binevoitu cá eu se premergu si voi se-mi urmati. Am premersu eu celu ce erám se fiu urmatoriulu vostru si am trecut, ve parasescu mai 'nainte de ce a-si fi potutu multiamí ostenéla, a-si fi potutu resplatí iubirea vóstra parintiésca. — Intru mine a-ti pierdutu speranti'a vietiei, scutulu betrânetieloru vóstre! Stergeti inse lacremile vóstre. alinati suspinurile vóstre, căci noi éراسi ne vomu revedé. — Incetati de tânguire, căci dóra pentru ace'a „s'a grabitu Domnulu a me scóte din midiloculu reutatei cá i erá placutu sufletulu meu.“⁴⁾ Credeti si sperati intru Domnedieu, cá acest'a ve este parinte bunu si mângaitoriu. Pre acest'a deci 'lu rogu cá se ve resplatésca grigi'a vóstra

1) Intiel. Sir. XIV, 12; XXXVI, 16. — 2) Intiel. Sir. XXX. 24.

— *) Iertatiunile se potu acomodá amesuratu casului de mórte si relatiuniloru familiari. — 3) Eph. VI. 4. — 4) Intiel. Sol. VI. 1.

parintiésca, se ve fie scutu si aperatoriu, taria si mangaiere in dílele vietiei vóstre.

Si acum'a cându de pre marginea mormentului ve rogu cá se iertati fiului vostru celu ce trece la nemorire, aduceti-ve aminte in rogatiunile vóstre si de sufletulu meu, si pastrându legatur'a iubirei parintiesci, se nu uitati cá ati avutu unu fiu care cu caldura v'a iubit.

Ací ve vedu si pre voi Iubitii mei consangeni! Sciu cá sufletulu vostru e cuprinsu de intristare amara, — ochii vóstrii inca vérsa lacremi de dorere pre trupulu meu celu rece! Incetati inse de suspinurile vóstre si ve mângaiati, cá fericita e calea intru carea mergu eu astadi.

Mórtea neindurata m'a rapitu din midiloculu vostru, si cându trebue se me despartu de voi, ce se ve dícu ce se ceru dela voi? Ve rogu si ve ceru mai inainte de tóte cá se-mi dati iertare, — cu rogatiunile vóstre se me petreceti la loculu repausului, si astrucându trupulu meu, se nu astrucati si memori'a mea, cí pastrati in viéti'a vóstra legatur'a de sânge, detorinti'a de consângeni rogându pre Tatalu cerescu cá se me primésca in fericirea celoru alesi ai sei.

Cum me voi despartí inse de cele pamentesci, — cum me voiu întórce cu usiorare in sênu mamei mele, a pamêntului, fara cá se nu dícu unu remasu bunu si vóue iubitii mei amici si frati in sórtea Domnului, carii incungiurati osamintele mele cele reci?

Teneru am fostu si eu asemenea vóue. Credíut'am, sperat'am si am iubitú totu ce a fostu frumosu si bunu asemenea vóue, gustat'am si eu din ilusiunile cele insielatórie ale vietiei, dar' de Domnulu nu m'am despartítu. — Si acum'a cându Domnulu m'a chiamatu la sine, póte pentru „cá reutatea se nu schimbe mintea mea,¹⁾ cu linisce lasu visurile tineretiei, — Ve lasu pre voi iubitii mei confrati, rogându-ve cu de-adinsulu cá iertându-me se lasati sufletulu meu in pace a se reintórce la Creatoriulu seu. — Ve rogu inse cá déca eu nu am potutu serví Domnului, — voi aducându jertfe la altariulu Acelui'a in rogatiunile vóstre se ve adu-

¹⁾ Intiel. Sol. IV. 11, 14.

ceti amînte si de sufletulu confratelui vostru care acum'a se desparte de voi! —

Si acum'a inaltia-te iubite suflete si mergi in pace la Domnedieu! cerîndu-ti dela Tatalu indurariloru cá se-ti dee resplat'a mostenirei in viéti'a eterna! Aminu.

Joanu Borosiu,
parochu si asses. cons.

Predica pe Dominec'a XX. dupa Rosalie.

Si vediîndu-o Domnulu i s'a facutu mila de ea si i-a dîsu: nu plînge.

Ev. Luc'a VII. 13.

Nain erá unu orasielu frumosu in Galile'a. Cei 4000 de locuitori totu ar' fi potutu se-i improviseze o primire solemnna Mântuitoriului, cându vine se-lu visiteze. Dar' fia cá locuitorii nu cugeta la acést'a, fia ca-i surprinde cu sosirea neasceptata, nime nu-i ésa spre intimpinare.

Déca asceptamu noi unu domnu mare, atunci inainte ne pregatimu cum se-lu bineventamu cu unu aeru serbatorescu. Totu ce avemu mai alesu in ladîle nóstre, scótemu la ivéla, cá se delecteze ochii. Si déca acelu Domnu vine se védia si se cunósca la façi'a locuiei starea nostra, lipsele si neajunsele, asiedimentele nóstre, elu numai ace'a nu afla, ce doresce se scie. Éca 'lu distragemu cu vorbe sunatórie, cu petreceri, festivitati, ovatiuni pornite de multe ori din oficiu. Facemu spese fara cale, cá se ne spoimu starea adeverata, tóte se fie netede, se stralucésca si se imbate ochii. Éra totu ace'a ce póte stêrni compatimire, defectele ce ascépta indreptare, relele ce rodu societatea, le acoperimu, le impingemu la o parte cá se nu póta fi zarite. Urmarea este cá nu insielamu pre altulu, de câtu pre noi insine. Din o atare primire nu cunóscemu alt'a decátu spese mârîte si sperantie pierdute. Nime nu binecuvênta amentirea unei atari dile de serbatória, cá nu-i legata de ea nice o binefacere.

Mântuitoriulu inca-i Domnu mare, Mântuitoriulu inca vine se visiteze sate, orasie si tieri, dar' câta diferintia între

portarea Mântuitoriului si a altoru domni! In umerii lui nu vedemu purpur'a batuta cu nestimate, nu âmbra cu acelu alaiu maretiu, ce impune multîmei prin infricosiarea splendida, atunci i-ar' fi esitu ómenii altmintrea spre intimpinare, neajunsurile si nepotintiele ar' fi fostu acoperite, si nime n'ar' fi cutezatu se strige pre urm'a Mântuitoriului dupa ajutoriu, se-i aduca bubosii, paraliticii cu patulu si indracitii Vamesii si seracii s'ar' fi retrasu cu sfâla d'inaintea aparentiei orbitórie. Déca nu ar' fi facutu acést'a de voia buna totu ar' fi fostu siliti de catra farisei si carturari, cá se se dee in laturi. Atunci fariseii si carturarii ar' fi avutu alta portare façia cu Mântuitoriulu. L'ar' fi prevenitu, s'ar' fi umilitu dinaintea lui si n'ar mai fi potutu scapá de societatea si cultulu loru. Cà-ci sciutu este cá cei ce se pórtá cu îngâmfare catra cei nevoiasi, tare mitutei se aréta in préşm'a domnului loru. Acest'a nice odata nu le póte vedé façi'a, atátu de asternuti suntu cu ea in pulvere, atátu de servili interesului propriu. Precum ignoréza si despretiuescu ei tipulu Domnedieescu in cei mici, chiar' asia uita de sine si de demnitatea loru, cându au se ascepte ceva, se se recomande celoru prepusi. Dreptu ace'a multa compatimire si grétia trebue se sternésca ei prin acésta portare in Domnulu celu adevveratu. Nu-i mirare dar', cá atáti domnitori au fostu crudi cu ei, i-au lovitu cu petiorulu si au doritu se scape de ei pre ori ce cale, fia cá i-au datu pre mân'a celoru tiraniti de ei. Si vai a fostu de domnulu, ce s'a incinsu cu faciarnici crescuti in atare scóla. Coruptiunea, mintiun'a si fara-de-legea a secatu tóta meduv'a de putere si viétia a statului, si l'a restornatu cutropindu impreuna si tronulu.

Mântuitoriulu invalidu in vestimentulu de caletoria vine astadi in Nain, cá se lucre, nu se serbatorésca, vine neanunciatu, cá se affe orasiulu negenatu si in starea s'a naturala. Si cá bine a fostu asia ne spune evangeli'a de astadi.

Isusu cu invetiaceii si alti insoiçtori se apropie de Nain. In pórt'a orasiului intâlnesce o procesiune de mortu, ce petreceá la mormentu unu ténenu deplânsu de-o mama veduva, carei'a i erá uniculu radîmu. Acì se intâlnesce mórtea cu

viéti'a Óre Mântuitoriulu se tréca pre ací indiferentu, elu, carele de câte-ori a vediutu nenorocirea i-a saritu in ajutoriu? Veduv'a mama si ómenii ce urmáu mortulu au de gându se tréca fara a cere ajutoriu. Ei tiéneáu lovirea acést'a cu multu mai mare, decátu se si póta asceptá asia cev'a. De ace'a nice unu viersu rogatoriu nu se aude indrep-tatu catra Mântuitoriulu. Vede inse Domnulu lacremile veduvei si aude suspinulu ei, si atát'a-i destulu, pentru cá se-o mîngaia. Vediéndu-o i s'a facutu mila, " se face adeca partasiu dorerei ei. Mântuitoriulu a vediutu din ceriu sórtea nóstra, i-a fostu mila de noi, si a descensu cá se se faca partasiu firei nóstre. S'a induratu de nesciinti'a nóstra, si ne-a ajutatú invetiându-ne. S'a induratu de bólele si multele ticalosie omenesci si elu ne-a adusu vindecare. S'a induratu de dorerea parintiloru dupa fii pierduti, si elu i-a inviátu si redatu familielorú spre a le fi bucuri'a nestirbata. Astadi se indura de o veduva, ce si-a pierdutu uniculu fiu, si-i sterge si ei lacremile dîcîndu-i „nu plînge.“ Astadi indeplinesce Mântuitoriulu preceptulu, ce elu ne-a datú nóue, se nu apesamu veduvele si orfanií, cí se le dâmu ajutoriu in lipsele loru trupesci ori sufletesci. Elu s'a pusú pre sine scutu desclinitu veduveloru, intinde dar' mân'a s'a „si mergîndu s'a atinsu de mortu.“ Ajutoriulu datú este dupa potenti'a celui ce-lu dà. Noi in dorerea altor'a nu crutiamu vorbele de mîngaiere, i inbunamu aretându cà si altii mai au asié necasuri. Noi numai aliná potemu éra nu sterge dorerea. Mântuitoriulu inse o póte vindecá de totu, precum face si aci: „tênerule tîe graiescu scóla“ si cu acestea cuvinte rechiama viéti'a in corpulu recitu, tênerulu se redica si incepe a graí. Mântuitoriulu redá obiectulu pierdutu celei intristate cá se nu mai plînga „si l'au datú pre dînsulu mamei lui.“

Locuitorii din Nain n'au asceptatu pre Mântuitoriulu, dara déca a sositu la ei nu voru uitá diu'a ace'a nice odata, cí le va fi de o dulce amintire. In pórt'a cetatei gasesce dorere, plânsu si jale, dara cându se duce de aici lasa bucurie si admirare si numele lui se binecuventéza de multîme. Venirea lui n'a fostu anunciata, ómenii in vestimente de rîndu suntú cuprinsi cu inmortentarea, dara abia sositu la

ei si cá prin farmecu se face serbatóre celoru nepregatiti. Serbatóre fara spese, improvisata prin o minune mare si nemai audita pre acelea locuri. O minune care induiosieza animele si pepturile multimei de unu fiuru sacru, — „si au luatú frica pre toti.“ De asta data gróp'a se nu-si capete préd'a s'a, lacremile dorerei se nu ude tierîn'a mormentului próspetu, mam'a se nu-si gelésca pre uniculu seu fiu iubitu, cas'a ei se nu fia góla si pustéia. Se reintórne bucuri'a intre paretii ei, se sune viersulu celu placutu in urechile veduvei, se se preamarésca Domnedieu de micu si mare, cá a cercetatu pre ómenii sei, „si preamariá pre Domnedieu graindu. cá profétu mare s'a redicatu intre noi si cum a cercetatu Domnedieu pre ómenii sei.“

• Mântuitoriulu a inviatu numai pre fiulu veduvei si cum de se intêmpla se dee cu totii multiamita lui Domnedieu? Dorerea veduvei s'a lasatu cá o cétia preste toti cei din procesiunea mortului, toti devenira partasi obidei, si scenele de dorere ale mamei sfasiá anim'a fia-carui dintre privitori. O anima buna multu ar' dá din fericirea s'a numai se póta abate o catastrofa dela deaprópele seu. Si cându toti acesti cufundati in intristare vedu minunea, se uimescu antâiu si apoi salta de bucuria, cá asia preste acceptare li s'a luatú dorerea. Soçii Mântuitoriului se amesteca cu insoçitorii inviatului, se infratiescu, jubiléza, cá éta unu firu rosiu s'a trasu prin animele loru si-i léga de olalta Reintórna cu totii in orasin, aducându in triumfu pre óspele de curându sositu, si punéndu totu orasiulu in petióre prin latírea noutatei intemplate. Curgu cu totii se védia pre Domnulu si pre celu inviatu.

O intêmplare ori câtu de minunata se fia atunci cându se enaréza nici pe departe nu are efectulu acel'a ce-lu are cându cade sub sêmtírile nóstre.

A-ti vediutu procesiuni de mortu, a-ti vediutu scenele ce se petrecu acolo, cumu se imbraçisíeza sicriulu ce ascunde intre paretii lui angusti obiectulu iubirei. Vediutati si tipulu desperatu, ochii stinsi de lacrimi a celoru loviti de sôrte, a-ti audítu cuvintele, vaietele, cu cari se petrecu mortii. Asia cá a-ti descoperitu capetele vóstre inaintea dorerei, v'ati turburatu, ochii vi s'au obidatu si tóta fienti'a

vóstra a fostu lantiuita de o greutate pre anima. Intipuiti-ve, cà luati parte la o atare procesiune funebrele, cà ve apropiati de portile tacute ale cemeteriului, ce se deschidu cá se primésca pre noulu seu locuitoriu. Dela pórtá se vede dejá gramad'a de pamêntu, ce are se se arunce preste adormitu cá se-lu inghita si subtraga pâna si de sub privirile aloru sei. Asia-i cà aci ve umpleti de gróza, presêmțiti cà aci veti fi martori sceneloru celoru mai nimicitórie, aci are se culmineze dorerea, aci se sêmte tóta poterea si greutatea despartîrei, aci se audu sbieretele celea mai sfasietórie. Si cându se apropie acestu minutu penibilu, intipuiti-ve cà resare unu caletoriu, carele tiêne calea portatoriloru de mortu dîcîndu: opriti! — apoi intorcîndu-se catra obidati: nu mai plângeti! Lucrulu vi s'ar' pareá mai iute cá o profanare a pietatii de mortu de câtu mângaiare Mai ciudatu vi s'ar' pareá scen'a vediendu pre strainu cá se atinge de mortu graindu cu elu: deplânsule 'ti dîcu tîe scóla-te. Asia-i cà aci ar' fi lucrulu de nesuferitu, toti a-ti fi gat'a se intreveniti pentru departarea acelu strainu temerariu si cându sariti cu totii pentru esecutarea acestui propusu intipuiti-ve, cà dati fația cu mortulu, carele s'a redicatu din sicriu si graiesce cu voi. Spuneti atunci câte feliuri de sêmțieminte se mesteca de-odata in anim'a vóstra? Sentiemente si dorere dupa mortu, si mania pre strainu si surprindere de inviatu! Spuneti óre nu se opresce in atare casu si cugetarea in mintea celoru presenti? Nu-i óre aci mai mare periclu se crepe inim'a parintiloru de bucuri'a neacceptata, decátu de dorerea despartîrei, cându se lasa sicriulu in mormentu? Mortulu inviatu din evangeliulu de astadi se uita puçinu asupr'a sicriului, asupr'a façieloru triste ce-lu incungiura, pâna-si dà séma de ce s'a petrecutu aci si apoi sbóra in braçiele mamei stinsa de suferintie. Asia-i cà atunci anemele privitoriloru se topescu de caldur'a ce desvólta asta schimbare norocósa. Nu credu ochiloru, toti se iudésa se graiésca, se pipaie, se se convinga de adeveru, si convingîndu-se, e urmare naturala, cá éراسi cu totii se-si întórca privirea càtra celu ce a gatitu acésta bucuria fara margini. Privirea loru inse de asta data va fi sfिता si tipulu loru umilitu fația cu acelu strainu. Ei au cercatu pâna aci

tóte mijlócele se imbune pre mama si n'au potutu, éra acelu strainu numai cu unu cuvêntu a redatu pre fiu sanetosu in braçiele mamei. Domnu puternicu trebue se fia acel'a, carele asia scie graí, se dîca unu cuvêntu mortii si ea se asculte, cu unu cuvêntu se rechiamé viéti'a si sanetatea si ea se reintórne. Omulu mortu e umbra, sufletulu a sburatu, trupulu s'a descompusu in pamêntu. Cine inse póte face din nemic'a creatura? Ddiu singuru e acel'a, carele a dîsu: se fia si s'a facutu. Ddiu este acel'a, carele a luatu, a formatu tipulu omului si suffându preste elu s'a facutu omulu primu. In sicriu inca erá tipu de omu, éra cine l'a inviatu nu a potutu fi decátu creatoriulu lui Adamu. Instinctivu sêmtiescu acést'a cei adunati la mortu, si aflati de-odata in façia cu unu asia mare domnu, fara de pregatire, se pierdu si preste ei cade sêmtiementulu de frica. Omulu 'si vede puçinatatea s'a façia cu atotu-poternici'a domnedieésca si se unilesce, éra gur'a lui se deschide fara de voia de admira marirea ce ochii nu o potu cuprinde nice suportá. Marirea lui Ddiu s'a aretatu inse prefacîndu dorerea omenésca intru bucuria, asia si admirarea multîmei trece in lauda despre bunatatea domnedieésca, ce'a ce nobilitéza, inaltia si dà taria fientiei nóstre in lupt'a de pre pamêntu.

D.-diu din ceriu vede tóte faptele nóstre bune ori rele, de acolo in totu minutulu se uita preste viéti'a nóstra, si ast'a o indeplinesce fara mijlocitori, ori anuciare. Mântuitoriulu acésta cale o urméza si pre pamêntu, nu voiesce se oblige lumea la nice o consideratiune sfiitória, doresce se o védia in haina de tóte dílele, se scie cumu se pórtá celu mare si celu micu cându nu se scie controlatu. Deschide usi'a colibei, cá se affe margaritariu acolo, unde lumea tiêne cà locuesce numai pecatu, si éراسi descopere, cà palaturile de multe-ori suntu morminte spoite la vedere éra in laintru putrediune. Asta informatiune nu se castiga prin ochilari straini pusi de cei ce se tiênu chiamati a o dá, nice nu se indeplinesce cu multa trecere de tempu in parade si alte ceremonie, se incungiura si mari spese, la cari se entusiasméza asia de multi fiendu-cà le facu din sudórea altor'a si in interesulu loru privatu bine chivernisitu. Mântuitoriulu cunósce lucrurile in fondu cum suntu, nu se retiene dar'

prin consideratiuni magulitórie catra lingusitori, trece acolo unde-i de lipsa presinti'a lui, se ajute, vindece, mangaie, cá se se cunósca, cá a visitatu cutare locu.

Au fostu si suntu si domni lumesci, cari au visitatu pre supusi si controlatu pre subordinati cá necunoscuti, neanunciati, numai in vestimentulu simplu de caletoria. In tipulu acest'a au potutu descoperí mai bine meritulu si vitiulu, acuratéti'a si lenea, dreptatea si asuprirea in societate. Se cere ce-i dreptu cev'a abnegare, se te supuni la strapatie, se induri incomoditati si incoveniente, dar' se compenséza indiecitu ostenél'a. Pre de-o parte se vede cá in oglinda starea adeverata a lucrurilor, se cunoscú barbatii intregi, lipsele adeverate, si alte rele ce ceru vindecare, de alta parte se taia calea la mintiuna si calumnia si toti se tiénu intr'o treziá si sub controla continua, cá nu sciu díu'a si ór'a cându voru fi visitati. Domnii carii urmara calea acést'a, au remasu nemoritori in gur'a poporului; si ce'a ce a facutu, indreptatu ori esperiatu se enaréza cá unu evangeliu.

In spiritulu evangeliului de astadi potu lucrá si alti moritori nu numai domnitorii. Veduve cari se lipsescu de fii suntu si astadi chiar' asia de necasíte cá si cea din Nain. Atari veduve intélnimu si atunci cându nu plecamu anume cá se le cautamu. Déca Mântuitoriulu s'a datu nóue de esemplu prin portarea s'a catra ómeni si prin faptele s'ale, atunci trebue se cugetamu cum se urmamu pre Mântuitoriulu in casuri cá celu din Nain. De inviatu nu vomu poté inviá pre morti, cá in tipulu acest'a se mângaiamu pre cei obidati. Acum nice nu e lipsa cá mortii se se invia, dupa-ce odata a omoritu mórtea Mântuitoriulu, adeca dupa-ce nu mai este mórte, ci numai adormire. Potemu inse pre alta cale urmá maréti'a fapta a Mântuitoriului. Elu invie pre ténenu cá de o parte se mângaiia pre mama de pierderea fiului, éra de alt'a cá veduv'a se aiba cine se-o ingrigésca. Acum veduvele crestine inca plângu pre fii, dara au alta credintia, prin care pre fii nu-i tiénu pierduti cându moru. Aci trebue numai se le aducemu aminte de sórtea nóstra dupa mórte, si abuna séma mângaierea nu va lipsí de-si nu se va sculá fiulu seu din sicriu. Éra ce se tiéne de ingrigirea de veduve aci potemu ajutá, ma suntemu detori a ingrigí

de veduve. — Iubirea de-aprópelui, si numerósele precepte ce isvorescu din acésta iubire ne impune cá déca veduvele 'si pierdu fii, si déca prin ast'a suntu in lipse, atunci noi se le suplenimu fii. — A fostu o mama, carea inca si-a pierdutú fiulu pre têmpulu Mântuitoriului, ace'a mama a fostu fetiór'a Mari'a si acelu fiu a fostu dulcele Isusu. Ace'a mama sânta inse n'a mai avutu fiu pâna-ce a petrecutu pre pământu. S'a mângaiatu inse de asta pierdere prin spiritulu religiunei, ce a fundat'o fiulu seu. Éra Mântuitorinlu pâna-ce erá pre cruce a aretatu cum trebue ingrighiatu de veduve, a recomandatu pre cea intristata invetiachelului seu Joanu dîcîndu-i éta fiulu teu, si acestu apostolu ce a sciutu câscigá iubirea invetiatoriului seu intr'unu gradu destinsu, s'a facutu demnu a numí mai antâiu mama pre ace'a, pre care apoi tóta crestinatatea o invóca cu acestu nume fragedu.

Se ne întórcemu la tînerulu din Nain. Toti se mira, se bucura de elu si-i gratuléza. Déca au facut'o acést'a ómenii Testamentului vechiu, cu atâtu mai vêrtosu se ne bucuramu noi crestinii si de fericirea tînerului, a familiei lui si de minunea indeplenita asupr'a lui Tenerule, ai moritu cându veniá doritulú seculiloru cá se te rescumpere, fericitulú, ai fostu rechiamatu la viétia cá se-lu vedi cându visitéza patri'a si loculu nascerei t'ale. Elu, chiar' elu te-a rechiamatu, cá se vedi, se audi, se sêmtiesci invetiaturile, viéti'a, minunile si patimile mântuitorie. Ai inviatu se traesci dîlele maretie ale rescumperarii, si traindu acelea têmpuri binecuvântate se doresci mórtea sciindu cá vei vedé ruinele iadului si vei trece la glori'a cerésca. Bucuri'a si fericirea t'a o impartasimu si noi. Am audítu si noi de viéti'a, faptele, invetiaturele si minunile Mântuitoriului, sêntimu si noi folosulu loru, gustamu si noi invingerea lui asupr'a mortii, demui numai de ne-amu face noi si de invierea lui. Aminu.

Beniaminu Popu.
protopopu.

Predica pe Dominec'a a XXI. dupa Rosalie.

Seméuti'a care a cadiutu in pământu bunu, suntu acei'a, cari cu anima buna si curata audîndu cuvântulu, 'lu tiênu. Ev. Luc'a VIII. 15.

Ce cugetati Iubitiloru, dintre cele cinci sêmtiri ale omului, care e mai de frunte, mai nobila si mai de folosu? Eu cugetu, că curiosii voru dá antâietate ochiloru, jucausii pipaitului, beutorii voru votá pre gâtu. Intieleptii lumei de comunu dîcu, că cea mai de frunte e vediutulu. — La tóta intêmplarea, cându ar' fi vorba, că de audiu au de vediutu: mai despoianeamu de audiu, decátu de ochi, că-ci omulu fara ochi e asemenea, noptii intunecóse.

Ast'feliu judeca ómenii; nu asia inse D.-dieu, căci Elu loculu primu 'lu dà urechiloru.

Mântuitoriulu Christosu la evangelistulu Mateiu dîce: că déca ne scandaliséza, ne smintescu ochii, se-i scótemu; déca mânile se le taiamu (5. 29—30), dar' de vei frundiari tóta scriptur'a nu vei ceti innea mandatu, cá se ne taiamu urechile. Caus'a provine de acolo, că-ci omulu fara de audiu nu póte placé lui D.-dieu. Si acést'a e adevératu, că-ci fara de credintia nu potemu placé lui Domnedieu, credinti'a inse numai prin audiu o dobândimu. Deci dara, precum fara credintia, asemenea fara audiu omulu nu póte placé lui D.-dieu.

Precum i numesce Domnedieu fericiti pre acei'a „cari n'au vediutu“ in acel'a-si chipu i-numesce fericiti si pre acei'a „cari audu cuvântulu lui Domnedieu.“ (Luc. 11. 28.) Inse in daru bati tóca la urechi'a surdului; in daru e predic'a, déca ace'a prin urechi nu ajunge la anima. Éta Iubitiloru, aici se referescu cuvintele: „care a cadiutu in pământu bunu, suntu acei'a, cari cu anima buna si curata audîndu cuvântulu lui Domnedieu, 'lu pazescu.“ Pregatiti-ve animele si urechile la cuvântarea mea de adi.

E necrediutu, e cu nepotintia, Iubitiloru, cá acel'a care cu atentiune, cu pietate, cu evlavia, asculta cuventulu lui Domnedieu se duca viétia pecatósa. Si ér' din contra e unu

adeveru neresturnaveru, că cum caus'a principala acelor'a, cari se tavalescu in pecate, si prin urmare a perirei multor'a, e incungiurarea cuvântului lui D.-dieu. Cei mai multi pecatosi s'ar' poté mântui din ghiarele diavolului, déca n'ar' lapedá mijloculu acest'a prea salutariu.

Esemplu e vëndietoriulu lui Isusu, Jud'a. Sântulu Joanu invetiachelulu iubitu amintesce (c. 13.) că la cin'a cea de pre urma la cin'a cea de taina si nefericitulu Jud'a a luat parte cu cei'alalti. Inse dupa-ce a mâncatu, si-a luat remasu bunu dela grind'a casei, si s'a cá mai dusu. Ciri.lu Alesandrinulu intréba, că cine a indemnatu pre Jud'a cá se se scóle dela mésa si se se duca? Diavolulu — dice elu — numai diavolulu, de-óra-ce elu se silesce a retiené pre ómeni dela ascultarea cuvântului lui Domnedieu. Bine a sciutu blastematulu de satana, că Dlu Isusu dupa cina va predicá invetiaceiloru. Precumu intru adeveru a si predicatu. Si de-óra-ce predic'a acést'a i-a fostu cea din urma, Isusu si-a reculesu tóta puterea, cá pre Invetiaceii sei, se-i intarésca in credintia. A amirositu acést'a viclénulu de diavolu, si i-a fostu frica nu cumv'a Jud'a, póm'a cea buna, ascultându invetiatur'a lui Isusu, se se stramute, pentru ace'a, dar' l'a indemnatu se se iee pre petioru pâna nu incepe Isusu predic'a.

I. A. ! Baseric'a prima a fostu chili'a in care s'a mâncatu cin'a cea din urma; unde Isusu Christosu, cá Preotulu supremu si-a sacrificatu, si-a jertfitu sântulu seu trupu, si preapretiosulu seu sânge; ér' cá oratoru a imbarbatatu pre invetiaceii sei. Cin'a o-a gustatu si Jud'a, inse de predica a fugitu cá draculu de tamâia, dar' numai spre a s'a perire.

Nu mai puçinu 'si strica unii crestini, cari fara nici o pricina, nici o cauza, incungiura, fugu dela ascultarea prediceloru si acesti'a asemenea cu Jud'a 'si cérca perirea propria. Diavolulu intru ace'a se silesce cá pre unii asemeni se-i tiêna câtu mai strînsu in legaturile pecatelor si a fara-de-legiloru; si chiar' pentru ace'a se si nisuesce a-i retiené dela ascultarea cuvântului lui D.-dieu. Totu-de-a-un'a acei'a fugu de predica, cari ar' avé mai mare lipsa de ea. Fugiti numai, fugiti, dar' nu uitati, că blastemulu lui D.-dieu e in urm'a vóstra. „De nu me veti ascultá — dice Dlu la Ieremi'a profetulu — cá se umblati in legile mele, care le-amu datu inaintea feçiei

vóstre; se ascultati cuvintele slugiloru mele a prorociloru, pre carii eu tramitu la voi, de nópte mîneacîndu; si am tramisu si nu m'ati ascultatu; si voiu dá cas'a acést'a cá Silomulu, si cetatea acést'a o voiu dá spre blastemu la tóte némurile paméntului.“ (26. 4—6.)

Audíti câtu de infioratoriu amenintia Domnedieu pre acei'a cari fugu dela ascultarea prediceloru, a cuvinteloru lui D.-dieu. Éra stulu Joanu evangelistulu dîce: „Celu ce este dela D.-dieu graiurile lui D.-dieu asculta, voi pentru ace'a nu ascultati cá nu sunteti dela Domnedieu.“ (8. 47.) Precâtu de ingrozitória, pre atátu suntu de adeverate cuvintele acestea. Dare-ar' Domnedieu cá se nu se referésca nici la unulu dintre voi.

Cei umblati in sânt'a scriptura potu observá, cà din cartea némuriloru lui Isusu trei imperati, Ohosi'a, Joasu si Amasi'a suntu eschisi. Pentru-ce? Dóra acesti'a au fostu cei mai rei, ticalosi si fara de Domnedieu! Ba. Potere-amu aretá multu mai miserabili, ticalosi si fara de Domnedieu in seri'a némuriloru lui Isusu decátu acesti'a. Déca asia, pentru-ce tocmai numai numele acestoru trei nu s'au insemnatu in ace'a carte?

I. A. Stulu Augustinu dîce, cà cei'alalti de si ei au fostu imperati ticalosi si fara de fric'a lui Domnedieu, dar' celu puçinu parintii loru au fostu pii, evlaviosi, si temetori de Domnedieu; dar' acesti trei nu numai ei, ci si parintii loru au fostu blastemati si ticalosi. Asiadara cei'alalti nu atátu pentru persón'a, pentru vredniciile loru, câtu pentru a parintiloru loru au participatu in acést'a onóre. Vede-ti in câtu folosesce prunciloru, evlavi'a parintiloru! Stulu Jeronimu dà de cauza, cà se tragu dela Acavu celu mai fara de Domdieu, acarui semêntia Domnedieu o-a blastematu pâna in a patr'a spitia. Éta câtu póte stricá prunciloru fara-de-legea parintiloru! Rupertu dîce, cà Domnedieu pentru ace'a au lapedatu pre acesti trei imperati si a permis a se eschide din cartea némuriloru lui Isusu, pentru-cà au fostu inimicii, vrașmasii cuventului lui Domnedieu. Despre Ohosi'a amintesce acést'a s. scriptura (II. Paralipomen. c. 22.) Joasu, pre profetulu Zachari'a pentru cuvêntulu lui D.-dieu l'a ucisu cu petrii (ib. c. 24.). Lui Amasi'a profetulu i arunca in façia

fara-de-legile, si pentru acést'a 'lu amenintia dîcîndu: „taci se nu te ucidu.“ (ib. 25. 16.) Asia dara s'au cà n'au ascultatu cuvîntulu lui D.-dieu sêu pentru-cà pre vestitorii lui D.-dieu i-au ucisu fura eschisi din cartea nêmuriloru lui Isusu.

Din aceste supr'a-dîse mai cà asiu poté deduce cà, in cartea vietiei nu voru fi insemnate numele acelor'a, cari nu asculta cuvîntulu lui D.-dieu.

Nu se infiora la audiulu acestoru cuvinte acei'a, cari sub tîmpulu predicei esu din baserica, si se punu la povesti si tâlcuirea visuriloru sub paretii basericei? Acei'a cari pâna ce altii grabescu la baserica, ei grabescu la cârciuma de a se imbatá si a-si spesá sudórea, pradându-si banii puçinei pentru beuturi?....

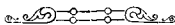
Ascultati, Iubitiloru, cum se esprima stulu Augustinu despre maiestatea cuvîntulu lui D.-dieu: „Ce socotiti — dîce Elu — ce-i mai pretiosu cuvîntulu lui D.-dieu sêu trupulu lui Christosu? Déca voiti se fia responsulu vostru adevveratu si bunu, ve-ti dîce cà: cu nemic'a nu e mai pe josu cuvîntulu lui D.-dieu decâtu trupulu lui Christosu. Deci dara precumu cu tóta socotél'a ne ferimu nu cumv'a din trupulu lui Christosu se cadia pre pamêntu si macaru câtu de puçina particea: in acel'a-si chipu trebuie se avemu grigia, cá din cuvîntulu lui D.-dieu ce ni se vestesce se nu piéra nici unu cuvîntu. Cà-ci nu mai puçinu vomu fi responsabili pentru cuvîntulu lui Domnedieu ascultatu a-lene decâtu cuminecându-ne cu trupulu lui Christosu fara socotéla.

Ce dîcu la aceste acei'a cari sub tîmpulu predicei vorbescu, rîdu sêu póte dormu? Acei'a cari nu vinu la baserica numai pentru ace'a, cá in predica se nu-si védia pe catele cá intr'o cautatóre? Asemenea suntu ei elefantiloru si camilei, cari au de totu incungiura ap'a, au déca nu-o potu incungiurá ap'a o tulbura cá se nu-si véda in ea cá intr'o oglinda trupulu schimositu si diformu. Éca, asia facu si unii crestini semidocti! Nu asculta predic'a, dîcu cà n'au lipsa de predici, pentru-cà ei tóte le sciu, sciu ei legea. Farisei suntu ei, cari sêu de totu au incungiuratu predicele lui Isusu, sêu déca le-au ascultatu atunci cercáu numai prilegiu cumu se-lu prindia. Altcumu au facutu publicantii —

vamesii — cari cu anima buna, cu atentiune si pietate ascultau cuvintele lui Isusu, dar' apoi au si avutu folosu.

I. A.! Nici unu medicu nu se pôte curá pre sine, tocmai asia nici unu intieptu nu a dîsu cà elu e destulu de intieptu. „De vei fi câtu de intieptu — dîce stulu Ambrosie — totu mai ai lipsa de invetiatura.“ Alt'a e a scî tôte, si alt'a e a traí dupa voi'a lui D.-dieu Nu numai capulu omului ci si anim'a si sufletulu inca are urechi. Déca capu-ti n'are lipsa de invetiatura, pentru-cà scî ce trebue se faci: atunci pôte cà urechiloru animei t'ale i trebuesce invetiatura, cá se te misci, se te indemni a face ce'a ce scîi. Alt'a e a avé minte buna si alt'a a avé anima, vointia buna. De comunu acelor'a le mai trebuesce invetiatura, cari cugeta, dîcu si se lauda cà n'au lipsa de ea. — Fia-ve destulu pentru astadi. — Voiu mai adauge numai atât'a cà: „Celu ce e dela Domnedieu acel'a asculta cuventele lui D.-dieu.“ (Joanu 8. 47.) Aminu.

Josifu Gram'a,
preotu in Almosd.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

LUI ISUSU.

Isuse geniulu lumei, puternicu beliduce,
De-acarui mâna regii si demonii se 'nfric',
Cându ai golitu paharulu si te-ai suitu pe cruce
Ai dîsu: *prin mörte lumea la viétia o redicu!*

Calvari'a plecata cu fruntea s'a betrâna
La vediulu teu Isuse, grozavu a tremuratu,
Ér' maic'a T'a sublima fetióra si stapâna
In rîu de lacremi sînte la cruce-ti s'a rogatu.

Doctrin'a T'a cea sânta si mare si divina
In veci nu va se piéra ea-adânci vlastari a prinsu,
Ea 'ntinde mângaiere la cel'a ce suspina;
Tiraiu n'oru s'o 'nvinga, precum n'ai fostu invinsu.

Isuse! drépt'a-Ti lege e sânta cá si Tine,
Principiile t'ale de veci voru subsistá;
Pamêntulu Te maresce, Te cânta ceriu 'n sine,
Si stelele si lun'a i-Ti vestescu marirea T'a.

Renasca pacea-Ti sfânta, si dulcea-ti alinare
In sufletele nóstre, cá 'n veci se te mârimum,
Câci tu ni esti sperantia, si tu ni esti scapare,
In tine si prin tine: *speramu, credemu, iubimu.*

Traianu H. Popu.

V A R I E T A T I.

Catolicii germani au ținutu o mare intrunire in Freiburg, unde s'au luatu între altele urmatóarele resolutiuni:

1. Adunarea generala esprima din nou convingerea, că restabilirea suveranitatiei teritoriale a sfântului scaunu papalu este o necesitate indispensabila pentru independenti'a lui si pentru deplin'a libertate si independentia in guvernamentulu besericei, si că ori-ce putere miréna instituita de Domnedieu lucréza in adeveratulu seu interesu si pentru restabilirea ordinei sociale sdruncinate, déca spriginesce din tóte puterile pretentiunile redicate de sfântulu parinte.

2. Adunarea generala regreta in speçialu mesurile cele mai nóue ale guvernului italianu contr'a sfântului scaunu, si inainte de tóte dispositiunile proiectului pentru unu nou codu penalu italianu, care ataca drepturile scaunului apostolicu, si se alatura cu totulu la scrisórea episcopiloru intruniti la Fuld'a cátra sfântulu parinte, datata la 29 Augustu a. c., esprimându in acel'asi tēmpu cea mai caldurósa multiamire inaltului episcopatu pentru acésta puternica initiativa intru spriginirea sfântului scaunu.

3. A 35-a Adunare generala a catoliciloru din Germani'a esprima cea mai intima multiamire, pentru deosebit'a caldurósa primire in care a impartasitu SS. S'a Pap'a Leo XIII. pre peregrinii germani cu ocasiunea caletoriei loru la Rom'a.

Procesu de despartire hierarchica. In dieces'a Aradului se afla mai multe comune cu populatiune mixta Români cu Sêrbi, in cari Români, desî se afla mai in tóte comunele in majoritate, suntu supusi hierarchiei sêrbesci, lipsiti fiindu de mângaierea de a-si avé si ei o beserica nationala româna, in care se póta audî sântele rogatiuni in limb'a loru materna. Impregiurarea acést'a, precum si adese-ori portarea prea despotica din partea Sêrbiloru, i-a hotarîtu pe Români se se despartia de Sêrbi si se-si elupte cu barbatie autonomi'a loru besericésca. Primulu procesu resolutu de feliulu acest'a este procesulu intentatu de Români din comu'a Satu-Chinezu. Curi'a a resolutu acestu procesu in sensulu, că averea comuna a besericei si scólei se se imparta proportionatu între Români si Sêrbi dupa numerulu sufletelor. Se spera, că totu in asemenea modu se va purcede si la despartirea Româniloru din celelalte comune mixte supuse hierarchiei sêrbesci, ce'a ce in adeveru ar' fi fórté de doritu.

Desvelirea statuei lui Mironu Costinu s'a indeplinitu la Jasi in 30 l. tr. cu pómpa deosebita. Éta pe scurtu ceremonialulu desvelirei acestei statue a marelui poetu si istoricu romanu.

La órele 2, scólele, societatile si delegatiunile au percursu stradele principale ale Jasiloru.

În momentul desvelirii statuei, muzicele și corurile școlilor intonară câte un imn.

Dlu V. Ureche, cărui'a se datorește inițiativ'a redicării și care cu asta ocaziune a datu dovada de o staruintă și o neoboseală laudabilă, a cetit raportulu seu asupra lucrărilor statuei.

Dlu M. Cogalniceanu a pronunțiatu unu discursu, prin care a pusu în lumina meritele marelui figuri ce se numește Mironu Costinu. Acestui discursu a respunsu dlu V. Pogoru, primariulu orașului Jasi.

Din partea Academiei a vorbitu dlu N. Ionescu, care a depus o corónă.

Guvernulu eră reprezentatu prin dlu Th. Rosetti, prim-ministru.

Palatul eră reprezentatu de dlu adjutantu regal, colonelu Robescu, care a depus de asemenea o corónă din partea Majestăților Loru.

Contele Albin Csáky, comite supremu a Șepusiului și v.-preside a casei magnatiloru, a fostu numit de ministru alu cultelor și instrucțiunii publice — în locul reposatului A. Trefort.

Școl'a civilă de fete cu internatu a Asociațiunii transilvane pentru literatur'a și cultur'a poporului român, în anulul acest'a este benecercetată. Numerulu internelor trece peste 50, a esterelor asemenea; și asiă peste totu are peste un'a sută de eleve. — Corpulu didacticu în frunte cu Directorele Josifu Popescu dău destulă garanția că fetițele romane voru fi împartășite în acestu institutu în o bună educațiune și instrucțiune.

Ordinea de casa în internatulu și școl'a română civilă de fete din Sibiu.

a) Intrare neconditionată în toate localitățile institutului au numai organele aplicate în institutu.

b) Visitarea institutului se pôte permite părinților său tutorilor elevelor, său peste totu ori-si-cărei persoane onorabile; numai înse în ore, cându elevele nu voru fi conturbate și numai cu scirea direcțiunii și sub conducerea directorului respective a directoriei său a unui organu substituitu de dânsii.

Internatulu nu se pôte cercetă fără scirea directoriei.

c) A cercetă elevele interne în ori-si-care dî, se pôte permite numai părinților său tutorilor, cari nu suntu cu locuința în Sibiu. — Publiculu din locu se va permite cercetarea elevelor interne numai în Domineci și sâmbatori, la orele cându elevele nu suntu ocupate și numai câte odată în săptămâna.

d) Persoanele, cari vinu se cerceteze elevele voru fi conduse de portariulu institutului în sal'a de convorbire Nr. 16, unde voru acceptă, până-cându elev'a său elevele numite, cu scirea și permisiunea directoriei se voru prezentă.

Numele cercetătorilor se introduc într'o carte care stă deschisă pe măs'a din sal'a de convorbiri.

Nu este permisu a aduce cu ocaziunea vizitelor victualii său zăchirale pe sēm'a elevelor.

Dupa orele 7 sēr'a nici o persoană străină nu mai are intrare în institutu.

e) Visitarea personalului ajutatoriu asemenea nu este permisă fără concesiunea directoriei.

f) Pentru a pot  esecut  cu rigurositate cele prescrise in punctele precedente, portalele institutului au se fie in totu-de-a-un'a incuiate,  r' portariulu este responsabilu c  nimenea se nu  ntre f ra scire in edificiulu institutului.

g) Directorulu va public  stipulatiunile acestei ordini de casa, cari privescu publiculu externu, prin afisiare la locu potrivit.

h) A trinitate victualii s u bani la m n'a elevelor se va permite numai cu scirea si invoirea directiunii. D ca ac st'a va face observarea, c  pentru carev'a dintre eleve asp'feliu de trimiteri au efecte stricati se in privinti'a educativa s u sanitara, acelea nu se voru mai admite.

Alumneulu romanu nationalu din Timisi r'a — Institutu confesionalu. In 9 Aug. s'a tienutu in Timisi r'a o adunare extra-ordinara in caus'a alumneului rom nu nationalu, la care au luat parte Preas nti'a S'a Domnulu Episcopu alu Aradului Ioanu Metianu, c  presiedinte, Dr. Alexandru Mocioni, Vicentiu Babesiu, Dr. Josifu Gallu si unu numerosu publicu. Adunarea cu majoritate de voturi a primitu si a redicatu la val re de concludu urmat rea propunere facuta de dlu Babesiu: „Alumneulu rom nu nationalu din Timisi r'a se dechiara de institutu confesionalu, c  atare trece cu intregu scopulu seu specialu, care se susti ne intactu, si cu t te midil cele s'ale, la Dieces'a rom na gr. or. a Aradului, cu rogarea de a-lu primi, regul  si conduce conformu autonomiei besericesci-scolare, in cadrulu statutului organicu.“

Donatiune. *Simeonu Popovicu* fostu notariu comunalu a repausatu in Huned r'a — las udu fondului „Associatiunei transilvane p. lit. si cult. pop. rom.“ cinci sute floreni v. a. Eternu-binecuvantata-i fia amintirea! — C tu de multi imitatori!

Necrologu. A repausatu *Ioanu Antonelli* canonicu in Blasiu — in etate de 61 ani. D nsulu p na ce er  sanetosu a sciutu st  totu-de-a-un'a la inalt nea misiunei s'ale — at tu c  profesoru la gimnasiulu diu Blasiu, c tu si mai alesu c  vicariu in Fagarasiu si mai in urma c  si canonicu si directoru gimnasialu in Blasiu. — Fia-i tieriu'a usi ra si amentirea eternu-benecuvantata!

Icon'a sufletului, carte de rogatiuni si c ntari besericesci, prelucrata si edata cu permisiunea Maritului Ordinariatu diecesanu gr. cat. de Gherl'a, prin Vasiliu Patcasiu, preotu gr. cat. in Hotoanu. Editiunea II cor sa si amplificata. Gherl'a, Imprimari'a „Auror'a“ p. A. Todoranu. 1888. — Sub titulu acest'a a esitu de sub tipariu editi'a a 2-a a c rtiei de rogatiuni „Icon'a sufletului,“ care cuprinde o colectia f rte frumo sa de rogatiuni la diverse ocasiuni, precum: Rogatiuni de demin tia, la m necatu, la s. liturgia, pentru reposati, la inseratu, de s ra, invetiitari si rogatiuni privit re la s. marturisire si s. cuminecatura; Canonu de m ngaiere c tra S. Nascat re de Domnedieu; Rogatiuni de folosu pentru deosebite trebuintie; C ntari la inmorm ntare; Catavasiel delu Bunavestire, Nascerea Domnului, Lavierea, D u'a Crucii, Inal-

tiarea. Indreptari la punerea catavasielor preste anu; Cătra D. I. Christosu (versu pentru septemân'a patimelor); Tropare si condace etc. Cartea cuprinde 227 pag., e tiparita pe hârtia fina si are formatu esteticu. Ce privesce valórea cãrtii, ajunge se spunem, cã dlu Patcasiu a trebuftu se scóta a 2-a editiune, ér' editiunea acést'a a 2-a este mai amplificata, mai ingrigita in tóte privintiele si mai are intercalate in textu si 10 ilustratiuni alese. Cartea se póte procurá directu dela autoriulu: Vasilie Patcasiu, preotu in Hotoanu (Ér-Hatvan; p. u. Tasnád-Szántó—Szilágymegye). Pretiulu unui esemplariu legatu in pânza 50 cr., in legatura de pânza fina preste totu si cu gravuri aurite 75 cr.; in legatura eleganta de luxu: 1 fl. 25 cr., 2 fl., 3 fl. 20 cr. Portulu postalu remâne in sarcin'a prenumerantelui. Dela 10 esemplare, unulu se dá rabatu.

Noulu Calendariu de Casa pe anulu 1889 a aparutu la Brasiovu in Tipografi'a Alexi — cu urmatoriulu cuprinsu: Generalulu Traianu Dod'a (portretu zincograficu). Partea calendaristica cu calendariuulu iulianu, gregorianu, evreicu si mohamedanu, aretându tóte cele trebuncióse si avëndu printre foile luniloru, câte o foie alba pentru a se poté face insemnarile necesare. Partea beletristica cuprinde: Minunate suntu cãile t'ale, novela de Teochar Alexi. Patru ilustratiuni cu explicari. Mercuriulu séu argintulu viu, de Iónu Dim'a Petraşcu. 100,000 de franci zestre, de Ernest Legouvé. Solvirea unui contu de hotelu. Regele si calãulu. Generalulu Traianu Dod'a, notitia biografica. Pacalitiu pacaliti, poveste de Gr. Sim'a a lui Iónu. Fost'-a... poesia de Stanu. Glume. Calendariuulu alfabeticu. Timbre, pósta, telegrafu, téguri, Anuntiuri. — Se póte procurá si dela noi esemplariulu speditu franco cu 35 cr.

Legea comunala, tradusa si esplicata. Pretiulu cu porto-francatu 45 cr.

Legea din 1886 Art. 29. Despre redactarea cóleloru de carte funduala séu nóu'a carte funduala. Pretiulu cu porto-francatu 35 cr.

Manualu din legile despre usura (camatarnicie) cuprindiëndu si textulu originalu alu legiloru art. VIII. din 1877 si art. XXV: 1883. tradusu in limb'a românesca, cu explicari. Pretiulu cu porto-francatu 17 cr.

Tóte acestea trei opuri li-au scrisu si edatu aprigulu aperatoriu a intereseloru poporulu românu dlu Pavelu Rotariu advocatu si redactoru in Timisiór'a.

Dlu P. Rotariu 'si cãsciga netagaduite merite prin traducerea si esplicarea legiloru, a cãroru cunoscentia i-e de lipsa poporulu românu, pentru de-a-se poté ferí de numeróse pagubi si neplaceri; si pentru ace'a si carturarii români trebue se-i resplátésca munc'a d.-s'ale, cumperându-i publicatiunile atátu de lipsa pentru unulu fie-care.

Tóte publicatiunile acestea se potu procurá si dela noi de-a-dreptulu.

Proprietariu, Redactoru si Editoru: Nicolae Fekete-Negrutiú in Gherl'a.

Gherl'a. Imprimari'a „Auror'a“ p. A. Todoranu.